

APRIL 1993

[RS 621]

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) EXAMINATION.

First Year

(First Professional Course)

Part II

Paper II — SANSKRIT — II

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer in English or Sanskrit.

Answer ALL questions.

While writing in Sanskrit, Devanagari script should be used.

Answer Sections A and B in separate answer books.

SECTION A

1. Explain any TWO of the following : (2 × 5 = 10)
  - (a) षट्शतलोकस्य पुरुषानि राजान् कानि कानि विवृणुत
  - (b) सद्यः प्राणकण्ठि षट् — विवृणुत
  - (c) वैद्यकशास्त्र विज्ञानेन किं प्रयोजन्? षट्शतलोकसीत्य विवृणुत
2. Write short notes on any SIX of the following : (6 × 5 = 30)
  - (a) षडश्वस्य कण्ठे येन पञ्चमस्तेन कण्ठो
  - (b) पञ्चशायः
  - (c) प्राणकण्ठः

- (d) हंसोदकम्
- (e) ब्रह्मचर्यम्
- (f) ज्ञानेन हीनः पशुभिः समानः
- (g) भोजनम्

3. Give an account of the Journey of Dilipa and his wife to Vasistha's hermitage. (10)

सुदक्षिणादिलीपयोः वसिष्ठाश्रमयात्रां वर्णयत

SECTION B

4. कलिदासकृतं रघुवंश राज्ञां गुणोदायदीन् वर्णयत (10)
Describe the qualities of Raghu Vamsa kings according to Kalidasa.

Or

5. दिलीपस्य वचनानि श्रुत्वा वाशष्टः किमिति प्रत्यवाचयत्
After understanding the position of the king, what did Vasistha say to him?
6. Write short notes on any TWO of the following : (2 × 5 = 10)

द्वयोः टिप्पणी लिखत

- (a) नन्दिनीं वर्णयत
Describe Nandini.
- (b) "दिलीप इति राजेन्दुरिन्दुः क्षीरनिपाविष" — वर्णयत
Describe Dilipa according to Raghuvamsa.
- (c) वशिष्ठाश्रमं वर्णयत
Describe the Hermitage of Vasistha.

APRIL 1993

7. Write the implied story of any TWO of the following :
(2 × 10 = 20)

द्वयोः सूचितकथां लिखत।

- (a) कुदृष्टं कुपरिज्ञातं कुश्रुतं कुपरीक्षितम्।
तन्नेरेण न कर्तव्यं नापितेनाऽत्र यत् कृतम्।
- (b) यस्य नास्ति स्वयं प्रजा मित्रोक्तं न करोति यः।
स एव निघनं याति, यथा मन्थरकौलिकः।
- (c) अन्यकः, कुम्भकरचैव, त्रिस्तनी राजकन्यका।
त्रयोऽप्यन्यायतः सिद्धाः संमुखे कर्माणि स्थिते।

8. Answer any TWO of the following : (2 × 5 = 10)

द्वे उत्तरयत।

- (a) स एव पाण्डुरःसेते सोमवर्णपिता यथा।
- (b) एस्नेदराः पृथग्प्रीका अन्योन्यफलमक्षिणः।
- (c) अपि कापुरुषो मार्गे द्वितीयः क्षेमकारकः।

NOVEMBER 1993

[PR 247]

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) EXAMINATION.

First Year

(First Professional Course)

Part II

Paper II — SANSKRIT — II

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer either in English or Sanskrit.

Answer ALL questions.

While writing in Sanskrit, Devanagari script should be used.

Answer Sections A and B in separate answer books.

SECTION A

1. Explain any TWO of the following : (2 × 5 = 10)

- धिनिरसा नास्ति निष्कला । — विवृणुत ।
- शौचं पञ्चविधं स्मृतम् — विवृणुत ।
- विनाग्निना षट् प्रदहन्ति कथम् — विवृणुत ।

[PR 247]

2. Write short notes on any SIX of the following :

(6 × 5 = 30)

- जलम् ।
- रसायनम् ।
- नास्ति क्षुद्रमं तेजः ।
- चत्वारि दानानि ।
- परमेकं न विद्यते ।
- शरीरमाद्यं खलु धर्म साधनम् ।
- उपयुक्तं विषं हन्ति विषयाः स्मरणादपि ।

3. Describe the qualities of Raghuvamsa kings according to Kalidasa. (10)

कालिदासकृतां रघुवंशराजां गुणोदाहरादीन् वर्णयत ।

SECTION B

4. Give an account of the Journey of Dilipa and his wife to Vasista's Hermitage. (10)

‘तौ दम्पती वशिष्टस्य गुरोर्जंगमपुराश्रमम् । विवृणुत ।

Or

5. After understanding the position of the king, what did Vasistata say to him?

‘भावितात्मा ध्रुवो भर्तृरथैनं प्रत्यशोचयत्’ ।

[PR 247]

6. Write short notes on any TWO of the following :

(2 × 5 = 10)

- Describe the Hermitage of Vasishta.
- Describe Dilipa according to Raghuvamsa.
- What did Kalidasa say about himself at the beginning of the Raghuvamsa?

हयोः टिप्पणी लिखत ।

- वशिष्टाश्रमं वर्णयत ।
  - दिलीपस्य वर्णनं यथामूलं वर्णयत ।
  - कालिदासः रघुवंशकाव्ये रचनासमये स्वमुद्रित्य किं अकथयत् ।
7. Write the implied story of any TWO of the following:

(2 × 10 = 20)

हयोः सूचित कथां लिखत ।

- "अपरीक्ष्य न कर्तव्यं कर्तव्यं सुपरीक्षितम् ।
परचाक्षति सन्नापो ब्राह्मण्या नकुले यथा" ॥
- अपिशास्त्रेषु कुशला लोकाचारविवर्जिताः ।
सर्वे ते ह्यस्यतां यान्ति, यथा ते मूर्खपण्डिताः ॥
- यो लोत्पलतुरङ्गे कर्म नैवोदकमवेक्षते ।
विटम्बनामवाप्नोति स यथा चन्द्रभूपति ॥

[PR 247]

8. Answer any TWO of the following :

(2 × 5 = 10)

हयोः उत्तरयत ।

- जीर्णन्ते जीर्णतः केशा दन्ता जीर्णन्ति जीर्णतः ।
- अक्षरपरितानन्दु वसुधैव कुटुम्बकम् ।
- न यत्रास्ति गतिर्विद्यो रश्मीनां विवस्वतः ।

APRIL 1994

[VM 378]

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) EXAMINATION.

First Year

(First Professional Course)

Part II

Paper II — SANSKRIT — II

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer in English or Sanskrit.

Answer ALL questions.

While writing in Sanskrit, Devanagari script should be used.

Answer Sections A and B in separate answer books.

SECTION A

1. Explain any TWO of the following : (2 × 5 = 10)

- (a) अपि क्रियार्थं सुखं समिल्लुक्तं
जलान्यपि स्वस्वविश्रामानि वो
अपि स्वस्वकस्य तपसि प्रवर्तते
सपौरुषाद्यं खलु कर्मसाधनम्।
- (b) यथा भूमिस्ताया तोषं, यथा बीजं तथाऽद्भुतम्
यथा देवतास्ताया भावा, यथा राजा तथा प्रजाः।
- (c) इह चत्वारि धातानि श्लोकानि चत्वारिण्य
विचार्य नानाशास्त्रानि शर्मन्तेऽत्र परत्र वा।
श्रीतेभ्यस्त्वामयं देवं, व्यसितेभ्यस्तथैवमम्
देवा विश्वामिनि मिहा, देवममं बुधातुरे।

[VM 378]

2. Write short notes on any SIX of the following :

(6 × 5 = 30)

- (a) अरिचनी कुमाराः
(b) पोषीम्
(c) स्वस्वविधि
(d) प्रायश्चित्तम्
(e) स्वस्वस्वस्वस्वम्
(f) अन्नं
(g) शौचम्

3. Describe Dillipa's administration. (10)

दिलीपस्य राज्यशासनं वर्णयत।

SECTION B

4. How was the couple served by nature during their journey? (10)

यात्रयां दम्पती प्रकृत्या कथं सेवितवन्तौ?

Or

5. "अर्थमर्थपरिवाचमावदे वदतां वः" — Give an account of the sensible words spoken by the eloquent speaker.

[VM 378]

6. Write short notes on any TWO of the following :

(2 × 5 = 10)

इष्टेः टिप्पणीं लिखत।

(a) Describe Vasishtha's hermitage.

वसिष्ठस्य वनवासं वर्णयत।

(b) What are the common traits of the kings of solar dynasty?

सुवर्णवंशं सामान्यगुणान् व्याख्यात।

(c) How does the poet express his humility?

कवेः विनयत्वं विशदयत।

7. Write the implied story of any TWO of the following :

(2 × 10 = 20)

इष्टेः सूचितं कथां लिखत।

(a) यस्य नास्ति स्वयं प्रज्ञ मित्रोक्तं न करोति यः

स एव निघनं याति, यथा मन्थरवैलिक्य।

(b) अतिसोपो न कर्तव्यो लोभं नैव परित्यजेद्यः

अतिसोपाऽभिभूतस्य धर्मं भ्रमति मस्तके।

(c) अपि शास्त्रेषु कुर्यात् सौम्यचारविचरितम्

सर्वे ते हास्यतां यान्ति, यथा ते मूर्खपण्डिताः।

[VM 378]

8. Answer any TWO of the following :

(2 × 5 = 10)

इष्टेः उत्तरत।

(a) पुत्रेण खेलेन सहायं कार्यं क्वं भवति?

(b) विश्वः कुट्टिः उग्र इति उदाहरेण स्वपयसः।

(c) अतीत्यन्तः पासात् सन्तरे भवति इति उदाहरेण स्वपयसः।

[ND 683]

NOVEMBER - 1994

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) EXAMINATION.

First Year

(First Professional Course)

Part II

(Common to Old/New Regulation)

Paper II — SANSKRIT — II

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer either in English or Sanskrit.

Answer ALL questions.

While writing Sanskrit, Devanagari script should be used.

Answer Sections A and B in separate answer books.

SECTION A

1. Explain any TWO of the following :

- (a) अयुक्तभ्यासयोगेन सर्वरोगस्य संभवः।
- (b) सर्वत्र नूतनं शास्त्रं, सेवकास्त्रे पुरातने।
- (c) विद्वांसमपि कर्षति।

NOVEMBER - 1994

[ND 683]

2. Write short notes on any SIX of the following :
- प्राणायामः
  - अहारः
  - धर्मार्थकाममोक्षानामारोग्यं — साधनं यतः।
  - आहारमुद्धौ सत्वशुद्धिः
  - विषं प्राणहरं तच्च युक्तियुक्तं रसायनम्।
  - मिताहारः स उच्यते।
  - दग्निं दीयते दानं सफलं पाण्डुनन्दन।
3. Illustrate the views of Kalidas about Dileep king.

SECTION B

4. Explain the following lines :
- प्रतिबध्नाति हि श्रेयः पूज्य पूज्यत्विक्रमः।
  - सायं संयमिनस्तास्य महर्षेर्माहिषीसखः।

Or

5. Write the summary of 1st Canto of Raghuvamsa.
6. Translate and explain :
- प्रजानां विनयाधानाद्भयानाद्भयानादधि।
स पिता पितरस्तासां केवलं जन्महेतवः।

[ND 683]

7. Write the implied meaning and aim of the lines any TWO ;
- सर्वनाशे समुत्पन्ने अर्थं त्यजति पण्डितः।
  - विक्रलेन गृहीतोऽसि यः परैति स जीवति।
  - अयं निजः परो वेति गणना लघुचेतसाम्।
8. Bring out the utility of 'अपरीक्षितकरकम्' with any one story.

APRIL - 1995

[SB 696]

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) EXAMINATION.

First Year

(First Professional Course)

Part II

(Common to Old/New Regulation)

Paper II – SANSKRIT – II

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

Answer either in English or Sanskrit.

While writing Sanskrit, Devanagari script should be used.

Answer Sections A and B in separate answer books.

SECTION A

1. Explain any TWO of the following :

(10)

(a) शरीरमाद्यं खलुधर्मसाधनम्।

(b) मरणे बिन्दुपातेन जीवनं बिन्दुघारणात्।

(c) तावनदृत्य नैवाहं वैद्यमन्यं सम्प्राश्रये।

APRIL - 1995

[SB 696]

2. Write the short notes on any SIX of the following :

- (a) यावदस्मिन् शरीरे प्राणो वसति तावदायुः (30)
(b) हृदयस्य तु शौचेन स्वर्गं गच्छति मानवः।
(c) अगस्त्योदये विषशुद्धिः।
(d) अन्नः।
(e) जला।
(f) व्यायामः।
(g) एकतः सर्वपापानि महापानं तपैकतः।

3. Translate the verse with the opinion of Kalidas.

ज्ञाने मौनं क्षमा राक्तौ त्यागे रत्नावाविपर्ययः (10)
गुणा गुणानुबन्धिश्वातस्य सप्रसवा इव।

SECTION B

4. The wordly knowledge of Kalidas explain with this sentence.

“द्रेष्योऽपि संमतः शिष्टस्तस्यात्तस्म्यख्यौषधम्।” (15)

Or

5. Explain the nature accordingly Kalidas.

6. Write short notes on any TWO of the following :

- (a) Character of Dileep. (10)
(b) Penancegrow of the Vasista.
(c) Talents of Kalidas.

[SB 696]

7. Explain the implied meaning of the following lines of any TWO : (10)

- (a) अतिलोभाभिभूतस्य चक्रं भ्रमति परतके।
(b) बुद्धिहीना विनश्यन्ति यथ ते सिंहकारकाः।
(c) असंहता विनश्यन्ति भाण्डा इव पक्षिणः।

8. Write the importance of “अपरीक्षितकारकम्” yet today?

(15)

NOVEMBER - 1995

[MB 1066]

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) EXAMINATION.

First Year

(First Professional Course)

Part II

(Common to Old/New Regulation)

Paper II – SANSKRIT – II

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

Answer either in English or Sanskrit.

While writing Sanskrit, Devanagari script should be used.

Answer Sections A and B in separate answer books.

SECTION A

1. Explain any TWO of the following : (2 × 8 = 16)

- (a) अणुसंज्ञा न भूतानि तस्मात्प्रं तदुच्यते।
- (b) विषं विषयवैषम्यं, न विषं विषमुच्यते।
- (c) अरुणान् इन्द्रियग्रामो विद्मसामपि कर्षिता।

[MB 1066]

2. Write the short notes on any SIX of the following :
(6 × 4 = 24)
- प्राणायामः
  - सूर्यनमस्करः
  - चरकसंहितावैशिष्ट्यम्
  - कारणम्
  - प्रातःस्नानम्
  - शौचम्
  - मार्गशुद्धिः
  - जला

3. Translate the verse and explain : (10)
- तपति तनुगात्रि मदनस्त्वामनिरां मां पुनर्दहत्येवा
प्लपयति यथा शशाङ्कं न तथा हि कुमुद्वर्ति दिवसः॥

SECTION B

4. Write about Kalidasa's love of nature. (12)
- Or
5. Write about Kalidasa's literary style. (12)
6. Write about Kalidasa's characterisation. (12)
- Or
7. Write about dramatic style of Kalidasa. (12)

[MB 1066]

8. Explain the implied meaning of the following lines of any TWO : (2 × 8 = 16)
- अतिलोभाभिभूतस्य चक्रे इमंति मस्तके।
  - सर्वज्ञसो समुत्पन्ने अर्थं त्यजति पण्डितः॥
  - तद्गृहं क्षयमायाति भार्गवो हीदमन्नवत्तु।
9. Write the necessity of अपरीक्षितकारकम् yet today. (10)

[A K1076]

APRIL - 1996

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) EXAMINATION.

First Year

(First Professional Course)

Part II

Paper II -- SANSKRIT -- II

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

Answer either in English or Sanskrit.

Answer Sections A and B in separate answer books.

1. Explain any TWO of the following : (10)

द्वे विरादयत :

(a) नव गोप्यानि यत्नतः कानि? किमर्थ? What are they? Why?

(b) न जातु दुग्धान् मयुनोदिकदधि।

(c) अयुक्ताभ्यासयोगेन सर्वरोगस्य सम्भवः।

APRIL - 1996

[A K1076]

2. Write the short notes on any SIX of the following : (30)

केवलं षण्णां टिप्पणिं रचयत :

- (a) व्यसनम्
(b) वायुः
(c) क्षुत्
(d) सुक्तिमुक्तं यथाऽमृतम्
(e) मघधानम्
(f) अगस्त्योदये विषशुद्धिः
(g) रत्नत्रयम्

3. Translate the verse with opinion of Kalidasa : (10)

दीयमानं पद्यं आह्वगल्यामनूय कालिदासाभिप्रायं स्पष्टयत ।

आकार सदृश प्रज्ञः प्रज्ञया सदृशागम् ।

आगमैः सदृशागम् आरम्भ सदृशोदयः

SECTION B

4. (a) Bring out the sorrow of Dilipa in this particular context: (15)

एतत्सन्दर्भानुगुणं दिलीपस्य व्याथां प्रकटयत ।

नूनं मत्तः परं वंश्याः पिण्डविच्छेदं दर्शिनः

Or

- (b) Explain the Journey of Dilipa to Vasishtha's Hermitage.

वसिष्ठाश्रमं प्रति दिलीपस्य यात्रां वर्णयत ।

[A K1076]

5. Write short notes on any TWO of the following : (10)

- (a) Greatness of Raghu Dynasty.
रघोः वंशस्य महत्त्वम् ।
(b) "Upama" of Kalidasa with an example.
कालिदासस्य "उपमा" चातुर्थं सोदाहरणं विशदयत ।
(c) The curse of Kamadhenu.
कामधेनोः शापः

6. Explain the implied meaning of the following lines of any TWO : (10)

इयोः गूढार्थं निरूपयत ।

- (a) वरं बुद्धिः न सा विद्या विद्यायाः बुद्धिरुत्तमा।
(b) अपि शास्त्रेषु कुशलाः लोकाचार विवर्जिताः ।
(c) दैवमचिन्त्यं बलवत् बलवात्रनुपुरुषकारोऽपि ।

7. (a) On which subject Vishnusharma lays more importance and why?

कस्मिन्नंशे विष्णुशर्मा प्राधान्यं विदधाति? किमर्थम्? (15)

Or

- (b) Trace out the Logic behind "अपरीक्षितकारकम्"
अपरीक्षितकारकस्य तार्किकपृष्ठभूमिं स्पष्टयत ।

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) EXAMINATION

First Professional Course - Part II
(New Regulations)

Paper II - Sanskrit II

Time: Three hours

Max. marks: 100

ANSWER ALL QUESTIONS

Answer either in English or Sanskrit

Answer Sections A and B in separate answer books

1. Explain any TWO of the following: *द्वे-विशदयत ।*
- (a) विनाग्निना बहु प्रदहन्ति मयम् ।
(b) सदीर्घकालेऽपि न शक्ति विक्रियाम् ।
(c) बलवान् शक्तिराम्यजः शक्तमज्जन्तम विद्यति । (10)
2. Write the short notes of any SIX of the following:
केवलं षड्वां विषयिं स्तयत ।
- (a) वैद्यक संहिता
(b) नैष्ठिक ब्रह्मवर्षम्
(c) सान्निहासः
(d) चिकित्सायाः महत्त्वम्
(e) आयुषः
(f) अन्नः शक्तिम्
(g) हृत्सौदाम्नीम् (5x6=30)
3. Translate the verse with the opinion of Kalidasa. (10)
दीपयामि वसुं जगद्गुणं शश्या मतिं शश्यामि वसुं शश्यामि ।
हृत्सौदाम्नीं शोकं शश्या मतिं शश्यामि ।
वृष्टिं शश्यामि शश्यामि शश्यामि शश्यामि ॥

SECTION B

4. (a) Explain the hermitage of Vasista.
नशिष्ठाञ्जलं वर्णयत ।
(or)
- (b) Explain the general character of the Kings of Raghuvamsha.
शकुन्तिशकुन्तिलो शकुन्तिलो शकुन्तिलो ।

APRIL - 1997

5. Write short notes on any TWO of the following: (10)

द्वयोः द्विष्यन्ति रचयत ।

(a) The qualities of Dilipa (दिलीपस्य गुणाः) ।

(b) Poetic style of Kalidasa (कालिदासस्य कविताशैली) ।

(c) The curse of Surabhi (सुरभेः शापः) ।

6. Explain the implied meaning of any TWO of the following lines. (10)

द्वयोः गूढार्थं निरूपयत ।

(a) सुबुद्धयो विनश्यन्ति दुष्टदैवेन नाशितः ।

(b) उदारचित्तानां तु वसधैर्यं कुरुष्वकम् ।

(c) न तत्र दोषं पश्यामि . यो दुष्टे दुष्टमाचरेत् ।

7. (a) Write the story of मूर्खपण्डिताः ।

मूर्खपण्डितकथां लिखत ।

(or)

(b) Write the story of ब्राह्मणी and नकुल ।

ब्राह्मणी-नकुलकथां लिखत ।

(15)

[SV 1306]

आयुर्वेदाचार्यः

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) EXAMINATION.

First Professional Course

Part II

(New Regulations)

Paper II — SANSKRIT— II

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

Answer either in English or Sanskrit.

Answer Sections A and B in separate answer books.

SECTION A

1. Explain any TWO of the following : (10)
(द्वे विशदयत)
(a) "षट् जीवलोकस्य सुखानि राजन्" What are they?
(b) "शौचाः कति विधाः" What are they?
(c) "न वारिणा शुष्यति चान्तरात्मा" How? Explain.
2. Write short notes on any SIX of the following : (30)
(केवलं षष्णां टिप्पणिं रचयत।)
(a) जपम् (b) हंसोदकम्
(c) इक्षुरसम् (d) स्वास्थ्यम्
(e) चरकः (f) चतुर्विद पुरुषार्थाः
(g) प्राणायामम्

3. Translate the verse with opinion of Kalidasa : (10)
त्यागाय संभृतार्थानां सत्याय मितभाषिणाम्।
यशसे विजिगीषूणां प्रजादौ गृहमेधिनाम्।।

SECTION B

4. (a) How King Dilipa expressed his agony about progeny to the Sage Vasistha in this context : (15)
सोऽ हसिन्वा विभ्रुदात्वा प्रजालोपनिमीलितः।
प्रकाशश्चाप्रकाशश्च लोकालोक इवाचलः।।
Or
(b) Describe the Cow Nandhini.
नन्दिनीं वर्णयत।
5. Write briefly on any TWO of the following : (10)
(a) सन्ततिः शुद्धवंश्या तु परचेह च शर्मणे।
(b) त्याज्यो दुष्टः प्रियोऽप्यासी दंगुली वोरणक्षता।
(c) तितीर्षुर्दुस्तरं मोहाद्बुभुषेनास्मि सागरम्।
6. Explain the implied meaning of any TWO of the following lines (द्वयोः गूढार्थं निरूपयत) : (10)
(a) उदारचरितानां तु वसुदेव कुटुम्बकम्।
(b) पश्चात् भवति संतापो ब्रह्मण्या नकुले यथा।
(c) स एव पादुरः शेते सोमसर्गपिता यथा।
7. Trace the vision of Vishnusharma in this story. (15)
(a) मंथर-कौलिक कथा
(b) क्षपणक कथा।

[SM 1306]

Sub. Code : 4610

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) DEGREE EXAMINATION.

First Professional Course

Part II

(Revised Regulations)

Paper II — SANSKRIT — II

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

Answer either in English or Sanskrit.

Answer Sections A and B in separate answer books.

SECTION A

1. Explain any TWO of the following : (10)
द्वे विशदयत।
(a) इह चत्वारि दानानि प्रोक्तानि परमर्षिभिः
(b) स्नाने देशेते गुणाः
(c) तस्मात् मद्यं नैव पेयं नपेयं।
2. Write short notes on any SIX of the following : (30)
केवलं षण्णां टिप्पणीं रचयत।
(a) चिकित्सा माहात्म्यं (b) मृगया
(c) प्राणायामम् (d) स्वादु भोजनम्
(e) पानीयम् (f) हंसोदकम्
(g) मिलाहारः।

3. What are gramyahara? What bad effects are caused by them? (10)

ग्राम्याहाराः केऽग्राम्याहारोपयोगेन के दोषाः प्रभवन्ति।

SECTION B

4. Explain विशदयत। (10)
विकारनामाकुशलो न जिह्नीयात् कदाचन।
न हि सर्वविकाराणां नामतोऽस्ति ध्रुवा स्थितिः।
5. Describe the three types of aushadha. (10)
त्रिविधं औषधं व्याख्यात।
6. Explain the implied meaning of any TWO of the following lines : (10)
इयोः शूदार्षं निरूपयत।
(a) तुष्णीका तरुणायते।
(b) कुस्थानेऽपि भवेत्सुखां जन्मनो यत्र सम्भवः।
(c) बुद्धिहीना विनश्यन्ति, यथा ते सिंहकारकाः।
7. Trace the vision of Vishnusharma in this story : (20)
(a) सोमशर्मपितृ-कथा
(b) ब्राह्मणी - नकुल - कथा।

APRIL - 1999

[SG 1306]

Sub. Code : 4610

आयुर्वेदाचार्यः

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) EXAMINATION.

First Professional Course

Part II

(Revised Regulations)

Paper II — SANSKRIT — II

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

Answer either in English or Sanskrit.

Answer Sections A and B in separate answer books.

SECTION A

1. Explain any TWO of the following : (10)

द्वे विषयद्वयम् ।

- (a) शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम् — Explain.
(b) स्नानाः कति विधाः? What are they?
(c) तीर्थोदकं, च वल्लिश्च नान्यतः शुद्धिमर्हति — Explain.

2. Write short notes on any SIX of the following :
(30)

केवलं वृष्णं टिप्पणीं रचयत।

- (a) अन्नम् (b) पिपास
(c) शीतलम् (d) स्नानम्
(e) चिकित्सा (f) आयुर्वेदम्
(g) चतुर्विध पुरुषार्थाः।

3. Describe the benefits and types of
Tadvidyasambhava. (10)

तद्विद्यसम्भवा कतिविधा? तस्याः प्रयोजनानि च लिखत।

4. Explain : विवृणुत। (10)

आसां तु खल्वेषानां प्राशैषणा तावत्पूर्वतरमापयेत -
कस्मात्।।

5. Stress the importance of hitaharopayoga (use of
wholesome food). (10)

हिताहारोपयोगस्य महत्त्वं वर्णयत।

SECTION B

6. Explain the implied meaning of any TWO of the
following lines : (10)

द्वयोः गूढार्थं निरूपयत।

- (a) न बन्धुमध्ये धनहीनजीवनम्।
(b) तत्रापि प्रविशत्याशु बुद्धिर्बुद्धिमतां सः
(c) असंभता विनश्यति भासंटा इव पक्षिणः।

7. Trace the vision of Vishnusharma in this story.

(20)

- (a) चन्द्र भूपति कथा
(b) मत्स्य-मंडूक कथा।

APRIL - 1999

[SG 1306-A]

Sub. Code : 9935

आयुर्वेदाचार्यः

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) EXAMINATION.

First Professional Course

Part II

(New Regulations)

Paper II — SANSKRIT — II

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

Answer either in English or Sanskrit.

Answer Sections A and B in separate answer books.

SECTION A

1. Explain any TWO of the following : (10)

(द्वे विशदयत)

- (a) शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम् — Explain.
(b) स्नानाः कति विधाः? What are they?
(c) तीर्थोदकं च वद्विष्व नान्यतः शुद्धिगर्हतः - Explain.

2. Write short notes on any SIX of the following : (30)

(केवलं षण्णं टिप्पणीं रचयत)

- (a) अन्नम् (b) पिपास
(c) शीतलम् (d) स्नानम्
(e) चिकित्सा (f) आयुर्वेदम्
(g) चतुर्विदपुरुषार्थाः।

3. Translate the verse with opinion of Kalidasa. (10)

सोऽह माजन्म शुद्धानां माफलोदयकर्मणाम्।

आसमुद्रक्षितीशाना मानाक रथवर्तनानाम्।।

SECTION B

4. (a) Describe the qualities of the Solar Kings in brief in this context : (10)

शैशवेऽभ्यस्तविद्यानां वैवस्त्रे विषयैषिणाम्

वाधकि मुविकृतीनां योगेनान्ते तनुत्यजाम्।

Or

(b) Describe the hermitage of Vasista.

वसिष्ठाश्रमं वर्णयत।

[KA 1306]

Sub. Code : 4610

(आयुर्वेदाचार्यः)

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) DEGREE
EXAMINATION.

First Professional Course

Part II

(Revised Regulations)

Paper II — SANSKRIT II

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions, either in English or in Sanskrit.

Answer Section A and B in separate answer books.

SECTION A

1. Explain any TWO of the following : (10)
द्वे विशदयत।

(a) तथेन्द्रियाणां दहयन्ते दोषाः प्राणस्य निग्रहात्।

(b) जन्मान्तरसहस्रेषु दारिद्र्यं नोपजायते।

(c) भुत्ववाऽपि यत्प्रार्थयते भूयस्तत्स्वादुभोजनम्।

2. Write the short notes on any SIX of the following : (30)

केवलं षण्णं टिप्पणीं रचयत।

(a) व्यायाम (b) शौच (c) जल

(d) स्नान (e) क्षुधा (f) मद्य

(g) विषय (h) प्राणायाम (i) तक्र।

3. Describe the benefits of चिकित्सा. (10)
चिकित्सा प्रयोजनानि लिखत।

SECTION B

4. तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु — Illustrate. (15)
तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु — विवृणुत।

5. Explain the importance of आयुर्वेद-प्रयोजनम्. (10)
आयुर्वेद-प्रयोजनम् महत्त्व वर्णयत।

6. Explain the implied meaning of any TWO of the following : (10)

(a) अपरीक्ष्य न कर्तव्यं कर्तव्यं सुपरीक्षितम्।

(b) न विराजन्ति हि सर्वे, वित्तविहीनस्यपुरुषस्य।

(c) विकालेन गृहीतोऽसि, यः परैति स जीवति।

7. Write the utility of अपरीक्षितकारकम्. (15)
“अपरीक्षितकारकम्” प्रयोजनानि लिखत।

[KA 1306 A]

Sub. Code : 9935

(आयुर्वेदाचार्यः)

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) DEGREE
EXAMINATION.

First Professional Course

Part II

(New Regulations)

Paper II — SANSKRIT — II

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions in English or in Sanskrit.

Answer Section A and B in separate answer books.

SECTION A

1. Explain any TWO of the following : (10)
द्वे विशदयत ।
(a) तपेन्द्रियाणां दहयन्ते दोषाः प्राणस्यनिग्रहात् ।
(b) जन्मान्तरसहस्रेषु दारिद्र्यं नोपजायते ।
(c) भुत्ववाऽपि यत्प्रार्थयते भूयस्तत्स्वादुभोजनम् ।
2. Write the short notes on any SIX of the following :
केवलं षण्णं टिप्पणीं रचयत । (30)
(a) व्यायाम (b) शौच
(c) जल (d) स्नान
(e) क्षुधा (f) मद्य
(g) विषय (h) प्राणायाम
(i) तक्र ।

3. Translate the verse with the view of Kalidasa. (10)
तस्य संवृतमन्त्रस्यगूढाकारेऽङ्कितस्य च ।
फलानुमेयाः प्रारम्भाः संस्काराः प्राक्कना इव ।

SECTION B

4. (a) Describe the character of Dileepa (दीलीप). (15)

Or

- (b) Describe the nature in the view of Kalidasa.
5. Write briefly on any TWO : (10)
(a) आत्मकर्मक्षमं देहं क्षालो घम इवाश्रितः ।
(b) अनुभावविशेषेषु सेनापरिवृताविव ।
(c) यन्मदीयाः प्रजास्तस्य हेतुस्त्वद्ब्रह्मवर्चसम् ।
6. Explain the implied meaning of any TWO of the following : (10)
(a) अपरीक्ष्य न कर्तव्यं कर्तव्यं सुपरीक्षितम् ।
(b) न विराजन्ति हि सर्वे, वित्तविहीनस्यपुरुषस्य ।
(c) विकालेन गृहीतोऽसि, यः परैति स जीवति ।
7. Write utility of "अपरीक्षितकारकम्". (15)
"अपरीक्षितकारकम्" प्रयोजनानि लिखत ।

APRIL - 2000

[KB 1306]

(आयुर्वेदाचार्यः)

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) DEGREE
EXAMINATION.

(New Regulations)

Part II

First Professional Course

Paper II — SANSKRIT — II

Time : Three hours Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

Answer either in Sanskrit or English.

Answer Section A and Section B in separate
answer books.

SECTION A

1. Explain any TWO of the following : (2 × 5 = 10)

द्वे विशदयत ।

- (a) सर्वत्र नूतनं शस्त्रं, सेवकात्रे पुरातने ।
- (b) तस्मात् मद्यं नैव पेयं न पेयम् ।
- (c) अयुक्ताभ्यासयोगेन सर्वरोगस्य संभवः ।

2. Write short notes on any SIX of the following :
(6 × 5 = 30)

षण्णां टिप्पणि रचयत ।

- (a) स्नानविधि
- (b) हंसोदकम्
- (c) सात्त्विक, राजसिक, तामसिक प्रियाहाराः

- (d) स्वास्थ्यम्
(e) पिपासा
(f) वैद्यकशास्त्रग्रन्थाः
(g) शौचम् ।

3. Explain Dilipa's administration. (10)
दिलीपस्य राज्यभरणरीतिं विशदयत ।

SECTION B

4. Describe the journey of Dilipa and Sudhakshina to Vasishtha's hermitage. (10)

वसिष्ठाश्रमं प्रति दिलीपस्य च सुदक्षिणायाः यात्रां वर्णयत ।

5. Write short notes on any TWO of the following : (2 × 5 = 10)

द्वयोः टिप्पणीं लिखत ।

- (a) रघुवंशस्य महत्त्वम्
(b) नन्दिनी
(c) गुरोः वसिष्ठस्य महत्त्वम्
(d) दिलीपस्य सन्ततिस्तम्भकारणम् ।

6. Write the implied story of any TWO of the following : (2 × 10 = 20)

द्वयोः सूचित कथां लिखत ।

- (a) यस्य नास्ति स्वयं प्रज्ञा मित्रोक्तं न करोति यः ।
स एव निधनं याति, यथा मन्थरकौलिकः ॥

- (b) अपि शास्त्रेषु कुशला लोकाचारविवर्जिताः ।
सर्वे ते हास्यतां यान्ति यथा ते मूर्खपण्डिताः ॥

- (c) यादृशी वदनच्छाया दृश्यते तव वानर ।
विकालेन गृहीतोऽसि यः परैति स जीवति ॥

7. Write any TWO stories : (2 × 5 = 10)

द्वे कथे लिखत ।

- (a) ब्राह्मण – कर्कटक कथा ।
(b) सोमशर्मपितृ कथा ।
(c) ब्राह्मणी – नकुल कथा ।

APRIL - 2000

[KB 1312]

(आयुर्वेदाचार्यः)

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) DEGREE
EXAMINATION.

(Revised Regulations)

Part II

First Professional Course

Paper II — SANSKRIT — II

Time : Three hours   Maximum : 100 marks

Answer ALL questions either in English or Sanskrit.

While writing in Sanskrit "Devanagari Script"
should be used.

Answer Sections A and B in separate answer books.

SECTION A

1. Explain any EIGHT of the following : (8 × 5 = 40)

अष्टौ एव समाधेयाः ।

(a) सप्तस्तान्द्यनुक्रमात् । कानि? What are they?

(b) "दानम् ।" कति? कानि? How many types? What are they?

(c) हंसोदकम् ।

- (d) मिताहारः ।
(e) प्राणायामः ।
(f) भोजन विधिः ।

(g) ब्रह्मचर्यं कतिविधम्? Different types of
Brahmacaryam.

- (h) क्षीरम् ।
(i) चिकित्सा नास्ति निष्फला ।
(j) स्वास्थ्य, अस्वास्थ्य लक्षणे ।

2. Explain any ONE in detail : (1 × 10 = 10)

विस्तरतः एकं विवृण्वताम् ।

- (a) वातकलाकलीयम्
(b) अष्टाङ्गायुर्वेदः ।

SECTION B

3. Write short notes on any FOUR : (4 × 5 = 20)

चतुर्णां टिप्पणीं लिखत :

- (a) सम्भाषाविधिः (b) ग्राम्याहारः
(c) जनपदोर्ध्वंसनम् (d) वाय्वादीनां वैगुण्यम्
(e) आयुषः नियतानियतत्वम् (f) प्रजापराधः ।

4. Explain the implied meaning of any TWO :
(2 × 10 = 20)

द्वयोः गूढार्थं स्पष्टयत ।

- (a) अतिलोभोनकर्तव्यः लोभं नैव परित्यजेत् ।
(b) अपि शास्त्रेषु कुशलाः लोकाचार विवर्जिताः ।
(c) अपि का पुरुषोमार्गे द्वितीयः क्षेम कारकः ।

5. Write the Moral of any TWO stories : (2 × 5 = 10)

द्वयोः सारं स्पष्टयत ।

- (a) क्षपणककथा
(b) मत्स्यमण्डूक कथा
(c) सोमशर्मपितृ कथा ।

OCTOBER - 2000

[KC 1306]

(आयुर्वेदाचार्यः)

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) DEGREE
EXAMINATION.

(New Regulations)

Part II

First Professional Course

Paper II — SANSKRIT — II

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

Answer either in Sanskrit or English.

Answer Section A and Section B in separate
answer books.

SECTION A

1. Explain any EIGHT of the following : (8 × 5 = 40)

अष्टौ एव समाधेयाः।

(a) Who are the Ayurveda—preceptors?

वैद्यकशास्त्र प्रणेताः के?

(b) षड्जीवलोकस्य सुखानि राजन्! What are they? कानि?

(c) महदेश्वर्यं विनाप्यर्थैः (vinapyarthaih)! What are
they? कानि?

(d) नवगोप्यानि यत्नतः। What are they? कानि?

OCTOBER - 2000

(e) Vyāyāma and its merits.

व्यायामः, तस्य प्रयोजनम्।

(f) Different types of "SOUCHAM".

शौचम् कतिविधम्?

(g) What are the three Diamonds in the Earth?

पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि कानि?

(h) तत्र गुणाः।

(i) Pros and cons of "Madya Paanam".

मद्यस्य गुण दोषाः।

(j) क्षुत्।

2. Explain any ONE in detail : (1 × 10 = 10)

विस्तरशः एकं विवृण्वताम्।

(a) तिस्रैषणाः

(b) आहार विधिः।

SECTION B

3. Write short notes on any FOUR : (4 × 5 = 20)

चतुर्णां टिप्पणीं लिखत।

(a) आसः

(b) अनुमानम्

(c) युक्तिः

(d) क्रियाकालः

(e) भिषगुणाः

(f) four limbs of chikitsa

चिकित्सायाः पादचतुष्टयम्।

2

[KC 1306]

4. Explain the implied meaning of any TWO :

(2 × 10 = 20)

द्वयोः गूढार्थं स्पष्टयत।

(a) सर्वेते हास्यतां यान्ति यथा ते मूर्खं पण्डिताः।

(b) अपरीक्ष्यनकर्तव्यम्, कर्तव्यं सुपरीक्षितम्।

(c) यादृशी वदनच्छाया दृश्यते तव वानर।

5. Write the moral of any TWO stories : (2 × 5 = 10)

द्वयोः सारं स्पष्टयत।

(a) चन्द्रभूपति कथा

(b) रासभशुगल कथा

(c) भारुण्डपक्षि कथा।

3

[KC 1306]

[KC 1312]

(आयुर्वेदाचार्यः)

AYURVEDACHARYA (B.A.M.S.) DEGREE
EXAMINATION.

(Revised Regulations)

Part II

First Professional Course

Paper II — SANSKRIT — II

Time : Three hours : Maximum : 100 marks

Answer ALL questions either in English or Sanskrit.

While writing in Sanskrit "Devanagari Script"
should be used.

Answer Sections A and B in separate answer books.

SECTION A

1. Explain any TWO of the following : (2 × 5 = 10)

द्वे विरादयत ।

(a) इह चत्वारि दानानि प्रोक्तानि परमर्षिभिः ।

(b) अयुक्ताभ्यासयोगेन सर्वरोगस्य सम्भवः ।

(c) शौस्त्राः कति विधाः । What are they?

2. Write short notes on any SIX of the following :

(6 × 5 = 30)

केवलं षष्णां टिप्पणिं रचयत ।

(a) स्वादु भोजनम् (b) क्षुत्

(c) चक्रः (d) मृगया

(e) अश्विनी कुमाराः (f) इक्षुरसम्

(g) ब्रह्मचर्यम् ।

3. What are the Ashtangas of Ayurveda? Describe.

(10)

आयुर्वेदस्य अष्टाङ्गानि कानि? विवृणुत ।

SECTION B

4. What is the cause of Janapadodhvamsa? Describe.

(10)

जनपदोद्ध्वंसस्य कारणम् किम्? विशदयत ।

5. Write short notes on any TWO : (2 × 5 = 10)

द्वयोः टिप्पणिं लिखत ।

(a) शोषनिदानम्

(b) चिकित्सायाः पादचतुष्टयम्

(c) भिषजां त्रिविधत्वम् ।

OCTOBER 2000

6. Write the implied story of any TWO of the following : (2 × 10 = 20)

द्वयोः सूचित कथां लिखत ।

- (a) कुदृष्टं कुपरिज्ञातं कुसृतं कुपरीक्षितम् ।
तत्ररेण न कर्तव्यं नापितेनाऽत्र यत्कृतम् ॥
- (b) अपि शास्त्रेषु कुशला लोकाचारविवर्जिताः ।
सर्वे ते हास्यतां यान्ति, यथा ते मूर्खपण्डिताः ॥
- (c) यादृशी वदनच्छाया दृश्यते तव वानर ।
विकालेन गृहीतोऽसि, यः पौरि स जीवति ॥

7. Explain the implied meaning of any TWO of the following lines : (2 × 5 = 10)

द्वयोः गूढार्थं निरूपयत ।

- (a) स एव पाण्डुरः शेते सोमशर्मपिता यथा ।
- (b) उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम् ।
- (c) विद्यायाः बुद्धिरुत्तमा इति उदाहरणेन स्थापयत ।